

ACTA DE LA SESSIÓ CONSTITUENT DE LA MESA PER A LA LLUITA CONTRA LA POBRESA ENERGÈTICA

Núm.: 1

Data: 19 de gener de 2016

Horari: de 10.00 a 12.00 h

Lloc: Capella del Consolat de Mar, al Passeig Sagrera, núm. 1 de Palma

Assistents:

- Francina Armengol i Socias , Presidenta de les Illes Balears
- Joan Boned Roig, conseller de Territori, Energia i Mobilitat
- Joan Groizard Payeras, director general d'Energia i Canvi Climàtic
- Josep Enric Claverol Florit, director general de Coordinació
- Andreu Horrach Torrens, director general de Planificació i Serveis Socials
- Bartomeu Morro Oliver, director general de Política Industria
- Francesc Josep Dalmau Fortuny, director general de Consum
- Casimir Godia Csablancas, director general d'Arquitectura i Habitatge
- Miquel Santandreu Bestard, en representació de la FELIB
- Carme Muñoz, en representació d'EAPN- Illes Balears
- Juana Lozano Planas, en representació de Creu Roja
- Margalida María Riutord Cloquell, en representació de Càritas Diocesana
- Àngela Pons, en representació de PAH Mallorca
- Bernat Joan Ferrer Guardia, en representació de LA DEFENSA
- Alfonso Rodríguez, en representació de FACUA
- Ernesto Bonnín Àngel, en representació d'ENDESA ENERGIA
- Cristina Sogas López, en representació de GAS NATURAL
- Miquel Cardona Pons, en representació d'IBERDROLA
- Gabriel Sampol Mayol, en representació de SAMPOL ENERGIA S.L.
- Nicolau Bujosa Rosselló, en representació d'ELECTRICA SOLLERENSE S.A.
- Alfonso Sánchez García, en representació de SOM ENERGIA
- Manuel Martínez López, en representació de FENIE Energia
- Àngel Gallego Fernández, com a secretari de la Mesa

Ordre del dia

1. *Benvinguda a càrrec de la Presidenta de les Illes Balears.*
2. *Presentació a càrrec del conseller de Territori, Energia i Mobilitat.*
3. *Presentació de proposta de full de ruta d'actuació en matèria de pobresa energètica*
  - a. *Composició i funcions de la Mesa*
  - b. *Diagnosi*
  - c. *Mesures d'emergència*
  - d. *Definició de protocol d'actuació davant el risc de tall*
  - e. *Mesures de prevenció i mitigació*
  - f. *Fons autonòmic per al rescat energètic*
  - g. *Canvis normatius*
4. *Torn de presentació per part de les entitats representades de les seves actuacions i principals propostes en matèria de pobresa energètica:*
  - a. *Entitats socials*
  - b. *Associacions de consumidors*
  - c. *Empreses energètiques*
5. *Torn obert de paraula.*

Desenvolupament de la sessió i acords

1. Benvinguda a càrrec de la Presidenta de les Illes Balears

Obre la sessió la Honorable Presidenta de les Illes Balears, la qual dona la benvinguda a tots els assistents i celebra la creació d'aquesta Mesa, actuació que està inclosa com a un objectiu de l'actual Govern de les Illes Balears en els *Acords pel Canvi*.

Destaca l'existència de situacions de vulnerabilitat motivades per l'actual desigualtat social.

Anuncia la creació per part del Govern Balear, a través de la seva Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat, d'un fons autonòmic pel rescat energètic amb una dotació inicial de 200.000 € que es podrà nodrir d'altres aportacions privades.

Indica que amb la creació d'aquesta Mesa es persegueix realitzar una reflexió conjunta amb la participació de representants de l'Administració, entitats socials, associacions de consumidors, i empreses energètiques, de la qual puguin sortir iniciatives i propostes d'actuació per corregir la situació de pobresa energètica de les persones i famílies de les Illes balears.

2. Presentació a càrrec del conseller de Territori, Energia i Mobilitat.

Per la seva banda, el conseller de Territori, Energia dona igualment la benvinguda a tots els assistents, tot indicant la necessària participació de tots els agents per abordar la problemàtica de la pobresa energètica.

Exposa tota una sèrie de mesures/iniciatives a curt i mig termini per abordar aquesta problemàtica.

Recorda la iniciativa d'ENDESA i la FELIB, amb la signatura d'un Conveni que des de l'any 2014 ha permès començar a abordar aquesta problemàtica, convidant als ajuntaments que encara no ho han fet que s'adhereixin a aquest conveni.

Concreta la creació d'un fons autonòmic per al rescat energètic, amb una dotació inicial de 200.000 € que es podrà incrementar amb aportacions privades i altres recursos provinents de mesures com l'estalvi energètic del Govern Balear.

Demana per part de les empreses energètiques una certa moratòria, amb determinades condicions, per el pagament de les deutes de les famílies en situació de pobresa energètica.

Enumera altres mesures per a la prevenció i mitigació de la pobresa energètica que es troben recollides en el **document** que ha estat facilitat als assistents d'aquesta reunió.

Conclou amb un objectiu final de prevenir les situacions de pobresa energètica.

3. Presentació de proposta de full de ruta d'actuació en matèria de pobresa energètica

El director general d'Energia i Canvi Climàtic passa a comentar amb més detall el contingut i les propostes del document abans indicat.

- a) Composició de la Mesa.- En aquesta qüestió s'ha observat que la Resolució del Conseller de Territori, Energia i Mobilitat, de 23/12/2015, per la qual es crea la Mesa per a la lluita contra la pobresa energètica a les Illes Balears ha deixat sense incloure alguna entitat que pot realitzar aportacions en aquesta Mesa, tal com es el cas de la PAH Mallorca que avui es troba present en aquesta reunió. Es realitzarà la corresponent modificació de l'esmentada resolució per completar la composició de la Mesa.
- b) Diagnosi de la situació actual.- Recorda l'informe sobre la pobresa energètica a les Illes Balears elaborat per la Direcció General de Planificació i Serveis Socials que s'ha entregat als assistents, i proposa la creació d'un **grup de treball de diagnosi** amb l'objectiu d'arribar a la identificació de l'abast i la severitat de la situació de la pobresa energètica a les Illes Balears.

Com en la resta de propostes de creació de grups de treball, es demanarà a totes les entitats la seva voluntat de participació en aquest grup.

- c) Mesures d'emergència.- Fins arribar a una metodologia o procediment de treball per tractar de forma eficaç, justa i sostenible la pobresa energètica, convida a les empreses comercialitzadores de serveis energètics a abordar les

situacions problemàtiques amb una moratòria, al manco durant els mesos d'hivern i sempre sota unes premisses determinades.

- d) Definició d'un protocol d'actuació.- Proposa la creació d'un **grup de treball per definir un protocol d'actuació** davant situacions de risc de tall de subministrament energètic per motiu de d'impagament, amb l'objectiu de tenir elaborada en el termini de tres mesos una proposta de criteris per presentar a la Mesa. Comenta les possibles àrees d'estudi per aquest treball: avaluació de vulnerabilitat, criteris de consum energètic, actuacions per fer front al deute energètic, assessorament, ...
- e) Mesures de prevenció.- En paral·lel a aquestes actuacions més immediates, i a la fi de no arribar en el futur a situacions límit, planteja una sèrie d'actuacions en matèria de prevenció i mitigació, i convida a tots els assistents a realitzar altres propostes.
- f) Fons autonòmic per al recat energètic.- A part de reiterar la dotació econòmica per aquest fons en el pressupost de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic en el present exercici, apunta la possibilitat de que aquest fons es puguin incorporar import provinents de mesures d'estalvi de la CAIB, i d'altres aportacions de fundacions o empreses privades, ja siguin monetàries o en espècie.
- g) Canvis normatius.- Informa de diferents iniciatives pressupostàries ja adoptades i que poden tenir incidència en la pobresa energètica.

Així mateix indica la necessitat de modificar algunes normes com podria ésser la regulació de les condicions per accedir a bo social - que és una competència de l'Estat- , però també normativa autonòmica com és el cas del Decret 45/2008 que regula, entre d'altres, les taxes que poden cobrar les distribuïdores de gas per al reenganxament al sistema de distribució després d'un tall de subministrament.

I finalment apunta la conveniència de detectar altres normatives que suposin barreres o dificultats econòmiques a les persones.

4. Torn de presentació per part de les entitats representades de les seves actuacions i principals propostes en matèria de pobresa energètica

S'obre un torn d'intervencions per part de les entitats assistents.

ENDESA.- La seva visió del tema parteix de la seva posició com a empresa de referència i majoritària en clients acollits al PVPC i per tant potencialment afectats per la problemàtica de pobresa energètica.

En tal sentit, indica que ENDESA ha estat pionera amb la signatura d'un Conveni amb la FELIB, amb el qual es dona actualment cobertura al 80% de la població de les Illes Balears.

Davant la complexitat d'aquesta problemàtica, considera fonamental la participació dels diferents serveis socials.

També recorda que la normativa actual que regula el procediment per a la reclamació del cobrament de les factures dels subministraments elèctrics ja suposa un

ajornament mínim de 3 mesos. I d'altra banda, indica que fins ara no s'ha tallat el subministrament a cap persona que a través del conveni s'hagi sol·licitat a ENDESA. També indica l'existència d'algun cas de picaresca.

En quant a les seves xifres, destaca:

- Un percentatge elevat d'abonats s'acull al procediment legal dels tres mesos.
- Existeix un elevat nombre de talls de subministrament amb pagament quasi immediat. ENDESA no realitza talls els divendres.
- A l'any 2014 ha hagut un poc més de 7.000 talls, dels quals 6.236 corresponien a habitatges, i, d'aquests, 1.802 corresponien a subministrament amb potència contractada inferior a 4 kW, amb consum entre 1.000 i 4.000 kWh. D'aquests, 536 talls no s'han tornat a repetir.
- En relació al Conveni amb la FELIB, indica que s'estudia la possibilitat d'aplicar el bo social, i que en els dos anys de vigència del conveni s'han pogut atendre uns 1.000 casos/any, amb un valor econòmic de 120.000 €.

Conclou opinant que s'haurien adoptar mesures acotades i no de tipus generalista, i que un indicador clar són les dades de consum energètic en un determinat subministrament.

FACUA.- Felicita per aquesta iniciativa. Considera que s'ha de tenir en compte que la pobresa energètica no s'ha d'associar necessàriament amb la pobresa extrema, que s'ha de donar una informació clara d'aquest concepte, i que s'ha de treballar amb els serveis socials municipals.

Apunta altres consideracions:

- Algunes conseqüències derivades de situacions de pobresa energètica són la manipulació de comptadors, accions que, quan es detecten, suposen una nova càrrega econòmica molt grossa per l'abonat.
- Els elevats costos derivats de les suspensions de subministrament per impagament, especialment en el cas del gas.
- Els talls de subministrament en qualsevol cas no s'haurien de realitzar a l'horabaixa.
- El bo social hauria d'estar vinculat a la renda de les persones/famílies.

PAH.- Cita la definició de pobresa energètica tal com es entesa per part de la PAH.

Defensa que els casos de picaresca no obstaculitzin l'adopció de mesures generalitzades per lluitar contra la pobresa energètica, i que siguin les empreses comercialitzadores les que comuniquin les situacions d'impagament als serveis socials.

Recorda que hi ha persones/famílies que no tenen capacitat econòmica ni per pagar rendes de lloguer, i sol·licita que les empreses comercialitzadores de serveis energètics cobreixin part de les factures impagades.

CREU ROJA.- Indica que en darrer any l'import de les ajudes energètiques d'aquesta entitat ha superat el de les ajudes alimentàries, i que poden existir situacions de pobresa energètica encobertes en que les famílies fan front al pagament de les factures energètiques realitzant sacrificis en altres àrees.

En aquest moment Creu Roja realitza dos tipus bàsics d'actuacions:

- Realitza el pagament d'algunes factures energètiques, sempre amb una valoració individual dels casos. Per això es molt interessant la coordinació de tots els agents.
- Treball preventiu, mitjançant l'assessorament energètic

CÀRITAS DIOCESANA.- Afegeix que en els darrers temps han augmentat les seves ajudes per habitatge. En particular: aigua, energia i despeses comunitàries.

Durant l'any 2015 han atorgat un total de 42.000 € en 343 ajudes.

Demana estadístiques a les distribuïdores, i considera que el bo social no respon a la necessitat real de les famílies quan, per exemple, té en compte les famílies nombroses i no les de rendes molt baixes.

LA DEFENSA.- Considera que el bo social és el gran desconegut. Manifesta que s'hauria de discriminar entre vertadera necessitat i picaresca. Recorda l'importància de la col·laboració de les empreses comercialitzadores, i indica que la pobresa energètica només es una part de la pobresa de les famílies, la qual continua creixent.

EL GAS.- En relació a la composició de la Mesa, i en el seu entendre, són les comercialitzadores i no pas les distribuïdores les que arriben als clients.

La Mesa pot recollir molta feina ja realitzada fins ara pels seus membres. Destaca com a un col·lectiu amb vertadera pobresa energètica el dels jubilats, els quals quasi sempre paguen les factures que són molt baixes perquè consumeixen menys del necessari: la pobresa no s'ha de vincular només amb els impagaments de les factures.

Dins els talls que ha ordenat la seva empresa no es troba cap cas de pobresa energètica.

Indica que les comercialitzadores ja estan cobrint econòmicament aquesta situació amb el finançament del bo social, i fa menció de la pujada dels preus de l'electricitat, fet que imputa en part a les primes a les renovables.

EAPN.- Manifesta el seu interès en participar en els grups de treball i recollir totes les experiències, al temps que reflexiona sobre la conveniència de sobrecarregar amb més treball als serveis socials municipals.

ENDESA.- En resposta a anteriors intervencions, vol destacar que la riquesa de la Mesa l'aporten els diferents punts de vista dels seus membres, i indica que ENDESA està oberta a parlar i explicar qualsevol tema.

IBERDROLA.- Felicita per la creació de la Mesa. Considera que la pobresa energètica s'emmarca en un context general de pobresa, i que les empreses comercialitzadores poden ajudar molt aportant informació.

Recordant sempre les competències de l'Estat, cita les iniciatives a Catalunya i l'exemple de col·laboració de les comercialitzadores amb Madrid i València.

Com a comercialitzadora, ofereix informació per a la gent que no pot afrontar les despeses energètiques: modalitats de contractació, consells d'estalvi, etc.

GAS NATURAL.- Felicita a les entitats socials pel seu treball, els quals són fonamentals en aquesta situació. Les comercialitzadores ja hi fan aportacions econòmiques però es mostra disposada a col·laborar.

PAH.- Torna a intervenir per sol·licitar que la publicitat que es faci l'Administració de les mesures i plans d'aquesta Mesa es realitzi sense cost econòmic, i que aquest cost teòric s'aporti al Fons de rescat creat.

Insisteix en les actuals situacions d'emergència.

5. Torn obert de paraula.

Com que en realitat tots els assistents han manifestat les seves opinions i la seva posició amb aquesta problemàtica, a continuació la Presidenta demana que el director general d'Energia i Canvi Climàtic faci un resum de la sessió.

Joan Groizard destaca els punts següents:

1. La seva satisfacció per la favorable acollida a aquesta iniciativa i la bona predisposició de tots els assistents a col·laborar amb aquesta problemàtica social.
2. La necessària coordinació de tot el treball que realitzin totes les entitats.
3. Sembla fonamental intentar identificar els casos concrets i no tractar d'actuar d'una manera generalitzada.
4. En la seva opinió, la pujada dels preus elèctrics no és atribuïble a les renovables.

I no havent més assumptes per tractar, quan són les 12.15 hores la Presidenta de les Illes Balears aixeca la sessió agraint la presència i participació de tots els present, de la qual, com a secretari, estenc aquesta acta.

El secretari

Ángel Gallego Fernández

Vist i plau

El president

Joan Boned Roig

G CONSELLERIA
O TERRITORI, ENERGIA
I MOBILITAT
B DIRECCIÓ GENERAL
/ ENERGIA I CANVI
CLIMÀTIC

Emissor: DGEiCC/JG/ag

Doc:diligència

Joan Groizard Payeras, director general d'Energia i Canvi Climàtic, en qualitat de vicepresident de la Mesa per a la Lluita contra la Pobresa Energètica, estenc aquesta diligència als efectes de fer constar que l'acta de la Mesa, que va tenir lloc el 19 de gener de 2016, no figura signada pel president atès que una vegada signada pel secretari de l'esmentada Mesa, el Sr. Joan Boned Roig, president de la Mesa per a la Lluita contra la Pobresa Energètica, va sofrir una llarga convalescència que va provocar el seu cessament en el càrrec de conseller de Territori, Energia i Mobilitat.

Palma, 25 d'octubre de 2016

El director general

Joan Groizard Payeras

